

4 клас

Уміння створювати писемні висловлювання, короткі письмові повідомлення

1. Склади й запиши текст на одну з тем.

Це був чудовий день!

Мій домашній улюбленець.

Як я готуюся до Нового року...

Як я проявляю свою турботу про рідних.

Традиції моєї родини.

До якої книжки я хотів би (хотіла б) потрапити.

Гаджети у моєму житті: користь чи шкода.

Ким я мрію стати.

Рекомендації у випадку неправильного виконання завдання:

1 – актуалізувати знання про текст, заголовок, тему, будову тексту; повправлятися у складанні тексту на задану тему.

Уміння розпізнавати, добирати й доречно вживати слова різних лексичних груп у текстах

1. Прочитай. Установи відповідність.

людина іде	падає
сніг іде	сідає
урок іде	пересувається
літак іде на посадку	триває

2. Прочитай текст. Підкресли й познач фрази, які мають таке значення:

- ① заходило сонце   ② було тихо   ③ смеркало

Надходив вечір. Сонце готувало собі вогняну постіль. А вітер заснув ще раніше. Жоден листочок не ворухився. У ліс заповзали сутінки. Вони огортали дерева, кущі, затуляли оченята птахам і звірятам.

3. Прочитай текст. Добери й запиши влучні слова.

Уранці до будинку підлетіла (група, зграя, гурт) _____ горобців. Вони сіли на кущ і голосно (щебетали, співали, цвірінькали) _____. А потім (побачили, угледіли, зауважили) _____ під вікном годівничку. Птахи (спурхнули, знялися, злетіли) _____ з куща й мерщій туди. Тепер (птахи, горобці, пернаті друзі) _____ навідуються до нас щодня.

4. Заміни підкреслені слова антонімами й запиши новий текст.

Важкі чорні хмари пливли по небу. Сердитий вітер гойдав гілля дерев. Листя сумно тріпотіло від вітру. Був холодний день.

---

5. Прочитай текст. Продовж речення.

«Солодкі» слова – які вони? Чи часто ти промовляєш такі слова до своїх рідних? Заплющ на мить очі й подумай, що ти скажеш їм сьогодні, прийшовши додому.

Солодкі слова – це _____
Гіркі слова – це _____

6. Прочитай вірш. Поясни значення дієслова, що повторюється.

Плаче жовтий ліс листками,
плаче хмаронька дощем.
Зайчєня малє без мами
плачє біднє під кущєм.

- ① _____
② _____
③ _____

7. Прочитай і доповни речення.

Ось-ось викотиться з-за обрїю сонцє, мовби _____
По нєбу пливуть хмарки, нїби _____
Роси падають на квїти і виблискують, як _____
Вода в озерї прозора, немов _____

8. Прочитай, доповнюючи речення. Запиши дїбрані слова.

Гамїрно сьогодні на вуличцї, що вєдє до школи. З самого ранку діти _____ на уроки. Ось _____ наввипєрдєки друзї Михасик і Дєнис. За ними _____ подружки Софїйка та Марта. Позаду малюків поважно _____ старшокласники.

Рекомендації у випадку неправильного виконання завдання:

1 – повправлятися у встановленні відповідності між багатозначним словом і різними його значеннями;

2 – повправлятися у знаходженні в тексті сполучень слів, вжитих у переносному значенні;

3 – розкрити поняття про лексичну сполучуваність слів (без вживання терміна), повправлятися в доборі влучних слів відповідно до змісту речень;

4 – продемонструвати роль слів різних лексичних груп у тексті, повправлятися у доборі синонімів, антонімів, багатозначних слів тощо;

5 – повправлятися у тлумаченні сполучень слів, вжитих у переносному значенні;

6 – повправлятися у тлумаченні багатозначних слів;

7, 8 – повправлятися у вживанні слів різних лексичних груп у тексті для досягнення відповідної мети.

Уміння редагувати тексти

1. Прочитай текст. З наведених варіантів обери влучний заголовок до тексту.

Мальви з давні-давен були улюбленими квітами українців. Їх високі стебла з рожевими, пурпуровими, білими квітами прикрашають майже кожен сад, бо ці квіти народжені для краси й радості. Але вони ростуть не лише на обійсті, а й край дорого. Вийшли вони за двір і квітнуть, радіючи, що милують око, що звеселяють душу своєю красою.

Мальви не лише красиві, але й помічні. Відвар з цих квітів використовують при лікуванні нежитю, ангіни. А з їх пелюсток добувають фарбу, яку використовують для кондитерських виробів.

- Помічні квіти
- Улюблені квіти українців
- Мальви – красиві й корисні квіти

2. Прочитай текст. Підкресли недоліки в тексті. Добери й запиши заголовок та вдосконалений текст.

На заході України розкинулися Карпати. Найвища вершина Карпат – Говерла. На схилах Карпат поміж лісів простягаються полонини. На полонинах пасуться отари овець. У Карпатах багато гірських джерел та річок. У самому серці Карпат розташоване озеро Синевир.

---

3. Прочитай текст. Підкресли, які речення не відповідають темі тексту?

Заєць – не боягуз

Про боягузливу людину кажуть: «боїться, як заєць», «заяча душа». Насправді заєць не такий боягуз, як про це говорять. На наших полях, у лісах та узліссях живе заєць-русак. Він має сірувато-буре забарвлення. Якщо він бачить, що собака прив'язана на ланцюгу або просто сита і лінива, то спокійно займається своїми заячими справами поряд зі смертельною небезпекою. А від

людей він тікає лише тоді, коли вони зовсім близько. Інколи заєць може дати відкоша ворогу. Задні лапи в нього такі сильні, що ними він може й покалічити нападника. Саме час заборонити полювання на зайця-русака.

4. Прочитай текст. Підкресли недоліки, виправ їх. Запиши вдосконалений текст.

писанки

У всьому світі відомі українські. Писанки вони беруть початок від давніх вірувань? На яйце наносили орнамент! І це вже було не просте яйце, а свята писанка її розписували тільки в доброму настрої писанка – Це символ вічного життя, добра і сонця

---

5. Прочитай текст. Підкресли слова, які вжито невдало. Заміни їх більш влучними – запиши вдосконалений текст.

Тривав ясний зимовий день. На подвір'ї діти створювали сніговика. У всіх був несумний настрій. Бабуся покликала дітей до будівлі. Вона пригощала дітей нехолодним чаєм і добрими пиріжками. Вони демонстрували бабусі фото зі сніговиком.

---

6. Прочитай. Який недолік у тексті, котрий склала дівчинка? Поміркую, як його удосконалити. Запиши ту частину тексту, яку поліпшував(-ла).

Спокійна мелодія заповнювала кімнату Златки. Дівчинка стиха підспівувала, дивилася з вікна на вулицю і милувалася природою. А потім взяла папір, ручку і написала:

Був день. Світило сонце. Раптом подув вітер. Почався дощ. Та от сонце вийшло з-за хмар. І дерева, і гірські вершини, і будинки – усе довкола заграло фарбами.

---

7. Прочитай текст. Який недолік у цього тексту? Виправ його.

Максимко гарно малює.

До дня народження бабусі хлопчик намалював її портрет. Максимко дуже старався, і малюнок вийшов гарний. На ньому бабуся дуже на себе схожа.

---

8. Прочитай текст, виправ недоліки. Запиши вдосконалений текст.

Леся посадила кві*кові цибульки у гор*ик і поливала їх. Через деякий час із з*млі виткнулись з*лені листочки. А незабаром з*явилась і ст*блинка, на якій визначились цілими р*ядками пуп*янки. З кожним днем вони все більшали, і Леся чекала, коли пуп*янки ро*криються. Вона дуже хотіла, щоб до св*ята квіточки ро*квітли. Тоді їх можна буде по*ставити на св*ятковий стіл.

Рекомендації у випадку неправильного виконання завдань:

1 – повправлятися у доборі заголовка до тексту;

2 – повправлятися в доборі заголовка до тексту та контекстуальних синонімів для уникнення повторів у тексті;

3 – повправлятися у виявленні речень, що не відповідають темі тексту;

4 – повправлятися у встановленні меж речень, вживанні розділових знаків у кінці речень; актуалізувати знання про вживання великої літери;

5 – розкрити поняття про лексичну сполучуваність слів (без вживання терміна), повправлятися в доборі влучних слів відповідно до змісту речень;

6 – актуалізувати знання про вживання прикметників як засобу вираження мовлення;

7 – актуалізувати знання про будову тексту, повправлятися у знаходженні його структурних частин;

8 – повправлятися у правописі слів з апострофом, буквосполученнями ьо, дз, дж, ненаголошеними голосними, розрізненні й написанні службових слів і префіксів тощо.

© Відділ початкової освіти імені О.Я. Савченко Інституту педагогіки НАПН України
© Петрук О.М.